

1.4 Soulad s předpisy při používání UI

Shrnutí

- **Neexistuje žádné právní vakuum.** Právo na ochranu osobních údajů platilo po celou dobu.
- **Harmonogram se posunul.** Povinnosti pro vysoce rizikové systémy UI ve vzdělávání začínají platit **2. prosince 2027**, nikoli v srpnu 2026. Ověřte si to v podkladech své školy.
- **Již závazné od února 2025.** Rozpoznávání emocí ve školách je zakázáno a školy nasazující UI musí zajistit odbornou způsobilost personálu. Označování obsahu vygenerovaného pomocí UI začíná v srpnu 2026.
- **Nejobtížnější vrstvou je ochrana osobních údajů.** Žádné osobní údaje o žácích bez smlouvy, která vylučuje trénování na vašich vstupech; souhlas obvykle neobstojí; odstranění jmen není anonymizací.
- **V autorském právu je problémem samotné nahrání.** Výjimka pro výuku se nevztahuje na vkládání chráněných děl do UI.
- **Detektory neobstojí jako důkaz.** Odůvodněná úvaha na základě konkrétních indicií ano. Pravidla musí být jasná předem a označování je lepší než zákaz.
- **Známky zůstávají věcí člověka** – a formální odklepnutí návrhu od UI není lidským rozhodnutím.
- **Odpovědnost leží na zadavateli nákupu, nikoli na vás** – a soulad s předpisy umožňuje, nebrání. Školy s jasnými pravidly jsou právě ty, jejichž učitelé uvádějí, že ušetří nejvíce času.

“ Pokud si z této stránky máte zapamatovat jen jednu větu: Soulad s předpisy je dům, nikoli zeď.

Čtenářský deník, třetí pohled

Náš žák deváté třídy, jeho čtenářský deník, podezření jeho učitelky. V [kapitole 1.2](#) šlo o otázku učení; v [kapitole 1.3](#) o odborný úsudek. Zde je to soudní spis.

V prosinci 2025 rozhodl Správní soud v Hamburku, v Německu, o naléhavém návrhu v tomto případě. Učitelka si všimla, že deník neodpovídá stylu psaní chlapce v písemné práci ve třídě. Škola to v důsledku posoudila jako podvod. Následoval naléhavý návrh na zastavení tohoto postupu, ale

soud jej zamítl. Neoznámené použití UI ve školní práci je považováno za podvod i tam, kde škola nemá výslovné pravidlo proti UI. Všichni žáci musí předpokládat, že mají pracovat samostatně, pokud jim nebylo sděleno, jaké pomůcky jsou povoleny. Jednu výhradu je třeba mít na paměti hned od začátku: jde o rozhodnutí jediného soudu a není dosud pravomocné.

Toto je vhodná chvíle věnovat se nejčastějšímu omylu v této oblasti. Neexistuje žádné právní vakuum. Nikdy neexistovalo.

D?m má t?i patra

Většina učitelů si právo týkající se UI představuje jako jedinou zeď, která se někde v Bruselu teprve staví. Užitečnejší je však představit si dům, ve kterém už bydlíte. Základem je ochrana osobních údajů. Je nosná. Byla položena už před lety. Řídí vaše každé úterní ráno. Horní patro tvoří Akt o umělé inteligenci (AI Act), evropský zákon o UI, který systémy zařazuje podle jejich potenciálu způsobit újmu a čím vyšší riziko, tím přísnější povinnosti ukládá. Je částečně obydlené a stále se staví, přičemž termín dokončení byl právě odsunut. Dveře a okna představují autorské právo a zkušební řád – malé a konkrétní věci, kterých se dotýkáte denně, aniž byste si to uvědomovali.

P?ízemí: ochrana osobních údaj?, jasn?jší, než si mnozí myslí

Nakládání s něčími osobními údaji vždy vyžaduje právní opodstatnění. Jako veřejnoprávní subjekt škola své oprávnění v zásadě odvozuje ze svých zákonných povinností podle školského práva. Neexistuje žádná obecná licence, která by přišla automaticky s tím, že jste učitel.

Z toho plynou tři důsledky, které tvoří praktické jádro této kapitoly.

Souhlas problém neřeší. Jedním zjevným řešením by bylo prostě se zeptat rodičů. Tento přístup má však dva nedostatky. Zaprvé, souhlas musí být udělen svobodně. Ve školním kontextu, kde hrají roli známky, žádost učitele nepředstavuje svobodnou volbu. Zadruhé, souhlas musí být informovaný, čehož je obtížné dosáhnout, když nikdo neví, kde údaje skončí. Oprávnění musí vycházet ze školského práva, nikoli z podpisu, protože to přesouvá odpovědnost výše, mimo vás.

Odstranění jmen údaje neanonymizuje. V roce 2024 německé úřady pro ochranu osobních údajů společně prohlásily, že pokud lze osobu z kontextu stále identifikovat, jde stále o osobní údaj. To je ve školách obzvlášť problematické, protože právě u typů textů, u nichž učitelé nejvíce potřebují pomoc – esejí, volného psaní a čtenářských deníků – prozrazuje autora už samotný styl.

Dělicí linií je smlouva: poskytovatel smí s vašimi údaji nakládat, pokud tak činí výhradně na váš pokyn a existuje o tom písemná dohoda. Ve chvíli, kdy ale to, co napíšete, použije pro vlastní účely, dohoda se hroutí, protože už nejedná vaším jménem. Praktický test tedy zní: existuje taková dohoda a vylučuje trénování na vašich vstupech? Pokud ne, žádné osobní údaje by se neměly vkládat.

Dvě poznámky pod čarou stojí za zmínku: údaje týkající se zdraví, zdravotního postižení a speciálních vzdělávacích potřeb podléhají podle práva EU ještě přísnější ochraně a přinejmenším jeden německý spolkový stát (Bádensko-Württembersko) jejich použití v systémech UI výslovně

zakázal ministerským nařízením. Tam, kde jsou zapojena soukromá zařízení, nese právní odpovědnost škola, nikoli vy osobně, což vás zbavuje odpovědnosti a zavazuje vašeho ředitele.

Horní patro: co Akt o UI zatím vyžaduje a co ještě? ne

Zde je oprava, kvůli které je většina existujících podkladů zastaralá. V červenci 2026 EU odložila nejtěžší soubor povinností Aktu o UI pro vzdělávání – tedy těch, které se týkají systémů zařazených jako vysoce rizikové, tedy systémů používaných k rozhodování o přijímání, k hodnocení toho, co se žáci naučili, nebo k jejich sledování během zkoušek – ze srpna 2026 na 2. prosince 2027. Velké množství podkladů napsaných v roce 2025 a na počátku roku 2026 stále uvádí staré datum. Pokud takový dokument máte ve své škole, potřebuje poznámku pod čarou.

Užitečnější oprava jde opačným směrem: to, co už platí, se podceňuje, a to, o čem se nekonečně diskutuje, ještě neplatí.

Dvě věci jsou závazné od 2. února 2025.

- Rozpoznávání emocí ve školách je zcela zakázáno. Systémy, které tvrdí, že dokážou číst pocity žáků – detekce pozornosti, analýza nálady, hodnocení „zapojení“ z webkamery – nejsou šedou zónou. Nacházejí se na krátkém seznamu praktik Aktu, které jsou prostě zakázány.
- Školy, které nasazují UI, musí zajistit, aby jejich personál věděl, co s ní dělá. K tomu se neváže žádná pokuta, a proto je to široce přehlíženo. Přesto je to závazné.

Přečtěte si tuto druhou povinnost společně s [kapitolou 1.2](#) a něco zapadne na místo. Propast mezi znalostmi o UI a schopností s ní vyučovat už není jen odborným problémem. Od února 2025 je to právní povinnost.

Od 2. srpna 2026 musí být obsah vygenerovaný pomocí UI jako takový označen. Od 2. prosince 2027 se za vysoce rizikové považují systémy používané k rozhodování o přijímání, k hodnocení toho, co se žáci naučili, nebo k jejich sledování během zkoušek. Kdokoli takový systém používá, přebírá povinnosti, které s ním jdou ruku v ruce. To zahrnuje požadavek, aby osoby vykonávající dohled byly, slovy Aktu, „způsobilé, proškolené a oprávněné“. Všimněte si té formulace. Právo dospělo ke stejnému závěru jako pedagogika: dohled bez odbornosti není dohledem.

Dveře a okna: autorské právo a zkoušky

Poněkud proti intuici je to, co z UI vychází ven, tou snadnější částí. Text nebo obrázek vygenerovaný UI zpravidla nemá lidského autora ve smyslu vyžadovaném autorským právem, takže sám o sobě obvykle není chráněn. Není to však zárukou, že je „čistý“: v prvním významném evropském rozsudku svého druhu mnichovský soud zjistil, že si chatbot zapamatoval text písně a reprodukoval jej téměř doslovně. Soud přisoudil odpovědnost poskytovateli, nikoli osobě, která zadání napsala. Zda by mohl nést odpovědnost i učitel, který takový materiál dále předá, je za současného stavu otevřenou otázkou. To, co se do UI vkládá, je jasnějším problémem, ale všimněte si, že jde o otázku autorského práva, nikoli Aktu o UI. Akt o UI neříká nic o tom, co smí učitelé do systému vkládat; to je starší a zcela samostatná oblast práva.

Výjimka, která učitelům umožňuje kopírovat materiál pro výuku, se vztahuje přesně na toto: kopírování omezené části díla pro danou třídu. Nahrání chráněného díla do komerčního systému UI je jiný úkon a výjimka jej neřeší. Materiál určený přímo pro školní výuku, tedy především učebnice, je z výjimky v každém případě vyloučen. Naskenování kapitoly, aby ji UI shrnula, je tedy běžný úkon, na který se výjimka pro výuku zjevně nevztahuje.

Jak moc by vás to mělo znepokojovat? Méně, než by se z té mezery mohlo zdát, a přece víc než vůbec. Otázka je opravdu neuzavřená: žádný vyšší soud o ní dosud nerozhodl a odborná literatura považuje existující výjimky za pro tuto situaci nevhodné. Tam, kde nositel práv vznesl námitku, šlo by o civilní nárok, a v praxi je to spíše záležitost školní politiky a nákupu než něco, co může vyřešit jednotlivý učitel. Co naopak neuzavřené není, je úzký, konkrétní případ, a je to hranice, kterou stojí za to si zapamatovat: materiály ze školních učebnic a od nakladatelů by se do nástrojů UI neměly vkládat vůbec – ani naskenované, ani přepsané, dokonce ani pro vytvoření pracovního listu.

Judikatura v této oblasti se napříč Evropou zatím jeví jako nejednotná. V únoru 2026 rozhodl Správní soud v Kasselu, v Německu, o dvou univerzitních případech stejně a velmi ostře: pokud student podepsal prohlášení, že práce je jeho vlastní, hranice je překročena „už při jediném neoznámeném použití generativní UI“. Pařížský správní soud v únoru 2026 naopak univerzity zakázal studenta jakkoli sankcionovat: nevydala žádné pravidlo upravující používání UI, a bez pravidla stanoveného předem nebylo co posoudit jako disciplinární prohřešek. Švédský odvolací soud dospěl dříve ke stejnému výsledku na skutkovém stavu téměř totožném s nizozemským případem, který dopadl opačně. V něm student předložil vymyšlené zdroje, ale pravidla kurzu povolovala „veškeré pomůcky“ pro práci vypracovávanou doma, takže nebylo co porušit. Tam, kde bylo padělání jasně prokázáno a pravidlo existovalo, soudy sankce potvrdily. Nizozemský nejvyšší správní soud tak rozhodl v roce 2025.

Vzorec napříč jurisdikcemi tedy nesouvisí se zeměmi. Souvisí s tím, zda pravidlo existovalo předem a zda byl podvod skutečně prokázán.

Z toho pro praxi plynou tři pravidla.

1. Detektory neunesou důkazní břemeno. Co právo skutečně umožňuje, je úsudek vycházející z typických indicií. Patří sem opakovaně a nezvykle uhlazená formulace, nesoulad mezi tím, co dotyčný dokáže napsat, a tím, co dokáže ústně vysvětlit, a zdroje, které se ukážou jako neexistující. Žák pak může podat vysvětlení. To je legitimní postup a nevyžaduje žádný software. Výstup detektoru je v nejlepším případě jednou indicií mezi ostatními. Míra chybovosti uvedená v [kapitole 1.3](#) činí tento nástroj jako důkaz nepoužitelným.
2. Pravidla musí být jasná před hodnocením, nikoli až po něm. Neobstojí ani plošný zákaz, ani plošné povolení. Funguje prohlášení o samostatné práci s obecnou doložkou o UI, spolu s povinností uvést, co bylo použito. V Německu zašlo v roce 2026 nejdále Bavorsko: jeho univerzity nesmějí UI v neřízených hodnoceních zakázat vůbec, musí však od studentů vyžadovat, aby její použití přiznali. Označování místo zákazu.
3. Znamky zůstávají věcí člověka. Žádné rozhodnutí s právními důsledky pro danou osobu nesmí učinit samotný stroj, a známka takovým rozhodnutím je. Německá Stálá konference ministrů školství to formuluje ještě ostřeji: hodnocení je úkolem, který dokážou vykonat

jen učitelé. A zásadně platí, že formální odklepnutí návrhu od UI se za lidské rozhodnutí nepovažuje. Zjištění z kapitoly 1.4 tedy je, že chybná zpětná vazba od UI je zároveň pedagogickým i právním problémem.

Právo, etika a didaktika tak dospívají ke stejné odpovědi: hodnotte proces, nejen výsledek.

Kde skutečně leží odpovědnost

V reakci na to Německo zavedlo státem poskytovaná školní prostředí UI. Jde o prověřené platformy se sjednanými smlouvami, místo aby se učitelům ponechalo, aby se sami přihlašovali k čemukoli, co je zdarma. Ačkoli tím řeší problémy, které jednotliví učitelé sami vyřešit nemohou, tyto platformy jsou stále kritizovány kvůli způsobu, jakým jsou řízeny, tomu, zda je učitelé skutečně přijímají, a tomu, zda jsou hodnoceny, která podporují, spolehlivá. Protože zavádění je zatím omezeno na vybranou skupinu škol a konkrétní předměty, bude třeba v příštích měsících sledovat, jak si učitelé s těmito platformami vedou.

To, co je na tomto přístupu skutečně specifické, je užší, než se na první pohled může zdát, a stojí za to to vyjádřit přesně: Německo je jediný evropský systém, kde si platformu buduje a provozuje samotný státní orgán, místo aby ji vypsal ve výběrovém řízení nebo si koupil přístup k platformě někoho jiného. Francie také poskytuje platformu pro celý ročník, ale zadala její vytvoření externě a dodávají ji dvě soukromé společnosti: jedna napsala software, druhá hostuje data. Většina zbytku kontinentu si prostě nějakou platformu koupila. Nejdále zašlo Slovensko s 20 000 licencemi pro fakulty připravující učitele, které se mají do roku 2026 rozšířit na přibližně 80 000 školních učitelů. Stát zaplatí jen za skutečně využité licence a poskytovateli je smluvně zakázáno trénovat na datech slovenských škol. Estonsko sjednalo podobné uspořádání pro své školy vyššího sekundárního stupně a Severní Irsko investovalo 10,7 milionu liber do licencí pro všechny učitele na všech školách. Smluvní záruku, že vaše vstupy nejsou použity k trénování – funkci, kterou měla německá platforma poskytovat od návrhu – je tedy možné i prostě koupit.

Vybudovat si platformu sám automaticky neznamena mít větší kontrolu. Německá platforma běží na stejných komerčních jazykových modelech na evropských serverech jako platformy všech ostatních, jak upozornilo jedno odvětvové sdružení. Francouzský systém je naproti tomu hostován ve Francii pod nejvyšším bezpečnostním certifikátem, jaký francouzský stát uděluje. Jedna země si postavila fasádu domu a pronajímá si motor, druhá si koupila software a nechala si klíče od budovy. Ani jedna z možností jednoznačně nepředstavuje tu „nejsuverénnější“ volbu, což stojí za zvážení, než tento pojem použijete.

Nizozemsko zvolilo jiný přístup a stojí za to jej znát, protože nabízí poctivější odpověď na tutéž otázku. Místo budování nebo nákupu se nizozemské školy a univerzity spojily a nechaly hlavní poskytovatele formálně prověřit. Když prozkoumaly asistenta UI od Microsoftu, zjistily dva problémy, které se nepodařilo vyřešit: kritéria automatického filtru obsahu, která poskytovatel odmítl zveřejnit, a uchovávání osmnácti měsíců diagnostických dat, které nešlo ničím zdůvodnit. Vyjednávaly. V březnu 2026 však poskytovatel odmítl cokoli změnit. Hodnocení tak zůstává na „oranžové“, a nizozemským školám se doporučuje postupovat obezřetně a posuzovat případ od případu, místo aby dostaly plošné schválení. Jedna země riziko odstranila tím, že si vybudovala

vlastní obchvat, druhá se podívala blíž a rozhodla se, že na to ještě není připravena. Obě cesty nabízejí řešení problému, který byl představen na začátku této kapitoly.

Toto srovnání ještě jednu věc vyjasňuje. Stížnost, že učitelé dávají přednost bezplatnému chatbotu před tím oficiálním, není v Německu selháním implementace. V Estonsku, kde stát vyjednal přístup pro každého žáka vyššího sekundárního stupně, používala oficiálního chatbota týdně po roce sotva o něco více než třetina z nich. Ukázalo se, že většina z nich používala bezplatné nástroje už předtím, než program vůbec začal. Všude prověřené prostředí soupeří s tím pohodlnějším. Poskytnout oficiální nástroj je nezbytné. To však nestačí.

Strukturální bod nicméně platí: soulad s předpisy je podmínkou, která věci umožňuje, nikoli překážkou. Vzpomínáte, co zaznělo v [kapitole 1.2](#)? Školy s jasnými pravidly byly právě ty, jejichž učitelé uváděli, že ušetří nejvíce času. Nic v podkladech k těmto kapitolám nenaznačuje opak.

Revision #9

Created 2026-09-02 08:50:45 UTC by Alexander

Updated 2026-09-03 08:49:06 UTC by Alexander